

Audiovisuele info: Vimeo en YouTube

In 1990 maakte *Hetty Paërl* samen met *Otto van der Mieden* ‘Heb jij voor mij de baby van Katrijn?’, een *Poppenspe(e)lkwartet*. Het inspireerde ons tot het maken van een *audiovisueel informatiesysteem*. In het voorjaar van 1994 werd dit samen met *FACE Media* gerealiseerd.

De teksten waren ingesproken door *Harmke Pijpers* en *Job Boot*. Aangevuld met uniek beeldmateriaal uit de museumcollectie, kwam het kwartetspel nu ook digitaal tot leven.

De gegevens werden gepresenteerd met behulp van een *informatiezuil*. In deze zuil, die qua vormgeving is geïnspireerd op een oud-Hollandse poppenkast, was een computer ingebouwd waarop het programma draaide.

Met een lichte druk van een vinger op het aanraakscherm (touchscreen) kwam men op een zeer gebruiksvriendelijke manier in contact met het *volkspopentheater* van *Europa* en *Azië*.

Volkspopentheater technieken

De illustraties en de teksten van het Poppenspe(e)lkwartet maken nu deel uit van een in 2011 bewerkte registratie van dit interactieve programma (IBM OS/2). Onder de titel *Traditionele volkspopentheater technieken, -figuren en -attributen* is deze nieuwe presentatie nu niet alleen in het museum maar ook via Vimeo en YouTube te bekijken.

Vimeo: vimeo.com/27862356. Tijdsduur: 65 minuten.

YouTube: www.youtube.com/watch?v=T3OHWwHZmZE deel 1, deel 2, deel 3,

deel 4 en deel 5. Op verrassende wijze worden animaties, muziek, illustraties en geluidseffecten gepresenteerd. Het galmende geluid van het slagwapen van *Vitéz László* (spreek uit: vitees laslo) – de Hongaarse neef van *Jan Klaassen* – is echt te horen als hij met zijn braadpan de duivels te lijf gaat. Zie ook: *Doepak nr. 32a, nr. 41* en *nr. 169a* en *Pamflet nr. 13 + bijlage (kijk- en speurspel), nr. 25d* (Engelstalige publicatie), *nr. 25e* (bijlage met afbeeldingen) en *nr. 119*.

Kastje kijken

Een greep uit de behandelde onderwerpen:

- de volkspoppenkast met publiek, manser, poppenspeler en muzikanten;
- commedia dell’arte-figuren als Pierrot, Colombina en Pulcinella (spreek uit: poeltsjenella);
- de attributen, zoals worstjes, de knuppel, een galgje, de braadpan en het kistje;
- de poppenbeesten, met name een muis, het monster, een aap en het paardje;
- de kluchtfiguren *Jan Klaassen*, *Hanswurst*, *Polichinelle* en *Guignol* (spreek uit: gienjol, met de g van ‘goal’);
- de poppensoorten, waaronder marionetten, hand-, stok-, stang- en trekpoppen;
- de trucpoppen, te weten het skelet, de lang-kortman en de Grand Turc.

Verder komen aan bod: bunraku (Japans poppenspel), wayangvormen (poppen- en schimmenspel uit Indonesië), het papieren theater en hand-schaduwbeelden.

Poppenspe(e)lmuseumwinkel

Tekenaar *Peter Vos* (1935-2010) visualiseerde humoristisch het kijkgedrag van een pa en een ma. Uitgezakt op de canapé – met de duim in de mond – kijken ze naar een beeldscherm dat geplaatst is in een *poppenkast*. Kindlief en poes zitten er belangstellend bij.

Van deze illustratie maakten wij een briefkaart. Meer leuke spulletjes op poppentheatergebied zijn in de *museumwinkel* verkrijgbaar, zoals het gezelschapsspel *Le Saut des Barrières par le Célèbre Polichinelle*, het *Poppenspe(e)lkwartet*, *Jan z’n ganzenbord*, een groot assortiment briefkaarten, affiches, documentatie en poppen.

□ Poppenspe(e)lmuseum, website info

U weet u in het *Poppenspe(e)lmuseum* omringd door een bonte collectie van wayang-figuren, marionetten, hand-, stang-, stok- en trekkoppen, schimmenspelen, papieren theaters, foto's, boeken, posters en prenten uit de wonderwereld van het poppentheater.

Thematische tentoonstellingen belichten bepaalde aspecten van het internationale poppen- en figurespel. Verder worden er werken geëxposeerd van hedendaagse kunstenaars die zich door het poppentheater lieten inspireren.

Het museum is geopend op woensdag, zaterdag en zondag van 12.00 tot 17.00 uur. *Reserveren wordt aanbevolen.* Voor groepsbezoek kan van de openingsdagen en -tijden worden afgeweken.

Wilt u meer te weten komen over de in de audiovisuele presentatie behandelde onderwerpen? Raadpleeg dan ook eens het *poppentheater-abc* op onze website www.poppenspelmuseum.nl of onze ruim negen-duizend boektitels omvattende *Poppenspe(e)lmuseumbibliotheek*.

In november 2002 ontving Otto van der Mieden, directeur-conservator van het Poppenspe(e)lmuseum, uit handen van de directeur van de vereniging Digitaal Erfgoed Nederland (DEN), de Kruijswijk Jansen Prijs 2002 voor de beste Gelderse erfgoedsite van het jaar 2002. Kruijswijk Jansen (1914-1990) was in 1957 de grondlegger van het Gelders Oudheidkundig Contact (GOC)/Gelders Erfgoed, een door de provincie Gelderland gesubsidieerde instelling ten behoeve van de erfgoedsector.

□ Educatie en theaterfilmpjes

In de educatieve prenten- en tekstenreeks *Poppenspe(e)ltechnieken en -figuren: een handvol (volks)poppentheaterfiguren, -attributen en -technieken nader verklaard* worden eveneens algemene poppentheateronderwerpen behandeld.

In kort bestek wordt in een twintigtal afbeeldingen de veelheid aan vormen van het (volks)poppentheater getoond. Ook wordt de herkomst belicht van de nationale poppenkasthelden en hun Napolitaanse voorvader Pulcinella.

Illustraties: *Elsje Zwart*. Citaat: *Feike Boschma*. Adviezen: *Hetty Paërl*. Conceptidee en teksten: *Otto van der Mieden*. De reeks is te bekijken op onze website en is tevens in printvorm beschikbaar. Zie: www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Techniek en *DoEPAK nr. 168* – onze *Poppenspe(e)lmuseumkruijmelkrant* en *-krabbel*. Doepak is een educatieve uitgave vol met informatie, plaatjes en doedingetjes over het (volks)poppenspel.

Ontdek via www.youtube.com/ottopopmus#g/p honderden internationale YouTube-filmpjes op het gebied van het (volks)poppentheater en aanverwante kunsten. Kijk en luister naar meer dan 1500 spelfragmenten en presentaties. Zie: *Pamflet nr. 133a en no. 133d*.

Onder de naam *Poppenspe(e)lpastiche* tonen wij in het museum en op de bibliotheeksite enkele *kartonnen tafeltheaters* met een afbeelding die is gepastischeerd – nagebootst – van illustraties uit de collectie van het Poppenspe(e)lmuseum.

YouTube: klik op de afbeelding in het document voor gerelateerde filmpjes.

Zie: www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Pastiche.

- Illustratie: Peter Vos, Utrecht (198-?). Briefkaartnummer: 89 029. Digitale publicatie op www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl: klik op de groene woorden voor hyperlinks. Scan de QR-code met je smartphone of kijk op vimeo.com/27862356.

